



Міжнародний європейський університет
Навчально-науковий інститут «Європейська школа бізнесу»
Кафедра психології та суспільно-гуманітарних наук

ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНА ПРАКТИКА:

програма та методичні вказівки

**для здобувачів освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності С4 (053) «Психологія»
усіх форм навчання**

Київ – 2025

Схвалено та рекомендовано для друку на засіданні науково-методичної ради Міжнародного європейського університету (протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.)

Розглянуто і затверджено на засіданні психології та соціально-гуманітарних дисциплін ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету (протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.)

Упорядники: **Сватенкова Тетяна Іванівна** – доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету;

Боярко Ірина Миколаївна – професор, доктор економічних наук, проректор з наукової та навчально-методичної роботи Міжнародного європейського університету

Рецензент: **Вишневська Олена Павлівна** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та суспільно-гуманітарних наук ННІ «Європейська школа бізнесу» Міжнародного європейського університету

Діагностично-консультаційна практика: програма та методичні вказівки / Упорядники Т.І. Сватенкова, І.М.Боярко. Київ : МЄУ, 2025. 23 с.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ	4
2. ЗМІСТ ТА ОБОВ'ЯЗКОВІ ЗАВДАННЯ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ	6
3. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ ЗАВДАНЬ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ	9
4. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ	9
5. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ.....	11
6. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ ..	12
7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ	12
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	13

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

1.1. Діагностично-консультаційна практика є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С4 (053) «Психологія». Тривалість практики становить 4 тижні (7 кредитів ECTS, 210 годин) та проводиться у 3 семестрі відповідно до навчального плану.

1.2. Програма діагностично-консультаційної практики розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» (наказ МОН № 564 від 24.04.2019), Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (наказ МОН № 93 від 08.04.1993), Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти Міжнародному європейському університету та інших внутрішніх нормативних документів університету. Програма узгоджується з Мінімальним європейським стандартом вищої освіти за спеціальністю Психологія, що визначає мінімальні стандарти практичної підготовки.

1.3. **Мета практики:** забезпечити особистісну готовність здобувачів до практичної реалізації набутих у процесі навчання фундаментальних знань про теоретико-методологічні аспекти професійної діяльності в галузі психології та клінічної психології, принципи її організації та форми проведення, а також розвиток професійної рефлексії й етичної відповідальності у взаємодії з клієнтом.

1.4. Основні завдання практики:

• **поглиблення теоретико-методологічних знань та оволодіння методами психологічної практики:**

- формувати здатність інтегрувати знання з різних галузей психології для розв'язання складних професійних завдань;
- застосовувати доказові підходи й науково обґрунтовані методики у психодіагностичній і консультативній діяльності.

• **закріплення розуміння професійної ролі та функцій психолога у мультидисциплінарному середовищі:**

- ознайомитися зі структурою діяльності психолога у клінічних, освітніх, реабілітаційних і соціальних установах;
- аналізувати нормативно-правові документи, етичні кодекси та стандарти професійної діяльності психолога.

• **розвиток практичних умінь психодіагностичного обстеження:**

- обирати й застосовувати валідні та надійні психодіагностичні методики з урахуванням вікових, когнітивних і емоційних особливостей клієнтів;
- проводити аналіз, інтерпретацію та узагальнення результатів діагностики, формулювати професійно обґрунтовані висновки й рекомендації.

• **формування навичок психологічного консультування та психокорекційної взаємодії:**

- планувати й проводити індивідуальні та групові консультації з використанням базових технік когнітивно-поведінкової, підтримувальної чи кризової терапії;
- забезпечувати психологічну підтримку клієнтів із різними видами запиту, здійснювати профілактику дезадаптивних станів;

• **розвиток професійної етики, рефлексії та відповідальності у взаємодії з клієнтами:**

- дотримуватися принципів конфіденційності, добровільності, толерантності та недискримінації;
- демонструвати рефлексивну позицію щодо власних дій у консультативному процесі, усвідомлювати межі професійної компетентності;
- визначати напрями особистісного і професійного самовдосконалення.

• **Формування інформаційно-аналітичної компетентності та цифрової культури фахівця:**

- використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для ведення професійної документації, статистичної обробки даних, підготовки звітів і презентацій результатів практики;
- представляти результати діяльності у письмовій та усній формах, дотримуючись академічних стандартів і норм професійної комунікації.

1.5. Компетентності, що формуються

Група	Код	Формулювання
Інтегральна	ІК	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні	ЗК1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК2	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
	ЗК3	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
	ЗК4	Здатність ідентифікувати, формулювати та вирішувати проблеми.
	ЗК6	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
	ЗК9	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
	ЗК11	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології відповідно до існуючих потреб і завдань, зокрема, для реалізації функцій і завдань професійної діяльності.
Спеціальні (фахові)	СК1	Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
	СК2	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
	СК3	Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
	СК4	Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
	СК7	Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
	СК8	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
	СК9	Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
	СК10	Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

1.6. Програмні результати навчання, що формуються

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПР12. Вміти професійно застосовувати на практиці знання з медико-психологічних дисциплін.

ПР13. Використовувати психологічні та діагностико-корекційні методи у роботі з особами із девіантною поведінкою.

ПР14. Знати ознаки та рівні психічного здоров'я людини, розрізняти відмінності неврозів, неврозоподібних станів, психопатій та акцентуацій характеру.

1.7.Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після проходження практики

№	Результат навчання з практики	Компетентності	Програмні результати навчання
1	Здійснювати цілеспрямований пошук, критичний відбір, узагальнення та аналітичну інтерпретацію професійно значущої інформації з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у реальних умовах	ЗК1, ЗК11, СК1	ПР1, ПР7
2	Аналізувати та інтерпретувати результати психологічного обстеження, формулювати висновки й обґрунтовані рекомендації з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей особи.	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК4, ЗК9, СК1, СК3, СК4	ПР2, ПР3, ПР4, ПР14
3	Планувати й проводити індивідуальні та групові консультації, застосовувати науково обґрунтовані техніки психотерапевтичних підходів.	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК9, СК3, СК4, СК7, СК10	ПР4, ПР5, ПР12, ПР13
4	Демонструвати етичну компетентність, неухильно дотримуватися принципів конфіденційності, добровільності, недискримінації й професійної відповідальності у взаємодії з клієнтами..	ЗК1, ЗК6, СК7, СК9	ПР9
5	Використовувати цифрові інструменти для ведення документації, фіксації даних та оформлення звіту з практики.	ЗК1, ЗК11	ПР1, ПР7
6	Здійснювати систематичну рефлексію власних професійних дій, об'єктивно оцінювати сильні та слабкі сторони фахової компетентності, формувати конструктивний запит на супервізію.	ЗК4, ЗК3, СК7, СК8	ПР4, ПР8

2. ЗМІСТ ТА ОBOB'ЯЗKOBІ ЗАВДАННЯ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

2.1.Особливості проходження діагностично-консультаційної практики

Під час проходження діагностично-консультаційної практики здобувачі-практиканти виконують професійно-орієнтовані завдання, визначені метою та завданнями дослідження. Кожен здобувач складає індивідуальний план та веде щоденник практики, самостійно розподіляючи завдання за днями та тижнями згідно з програмою практики.

Професійно-орієнтовані завдання мають поєднувати діагностичні, психокорекційні та консультативні компоненти. Здобувач-практикант зобов'язаний:

- знати діагностичні можливості, обмеження та особливості інтерпретації обраних методик та технік;
- дотримуватися етичних правил взаємодії з досліджуваними особами під час психодіагностичного чи консультативного процесу;
- виконувати професійно-орієнтовані завдання відповідно до визначеного алгоритму.

2.2. Перелік обов'язкових професійно-орієнтованих завдань

1. Проведення психодіагностичного дослідження групи (включає проведення, обробку результатів, складання висновків та рекомендацій).
2. Проведення індивідуального психодіагностичного дослідження (із подальшою обробкою результатів, написанням висновків та рекомендацій).
3. Виконання психокорекційної роботи.
4. Проведення не менше ніж однієї психологічної консультації (у межах консультативної роботи).
5. Організація та проведення тренінгового заняття.
6. Проведення профорієнтаційного заняття або просвітницького заходу (для здобувачів, які проходять практику в освітніх закладах).

2.3. Зміст діагностично-консультаційної практики

Зміст діагностично-консультаційної практики визначається відповідно до основних напрямів діяльності практичного психолога: психодіагностичної; психокорекційної; консультативної; розвивальної; просвітницької; навчальної; організаційно-методичної.

1. Формування професійно-орієнтованих завдань. За участю керівника з бази практики здобувач-практикант формулює індивідуальні професійно-орієнтовані завдання. Наприклад, визначає психологічні фактори, що зумовлюють низьку працездатність працівників, досліджуючи: динаміку розвитку професійно важливих якостей, умінь і навичок у звичайних умовах; особливості функціональних станів; рівень мотивації та провідні мотиви діяльності; індивідуально-психологічні

властивості особистості.

2. Реалізація професійно-орієнтованих завдань. У межах визначених завдань здобувач-практикант:

- самостійно або під керівництвом розробляє програму діагностики конкретної проблеми;
- здійснює групові та індивідуальні дослідження;
- узагальнює та інтерпретує результати, формулює висновки.

3. Розробка програми психологічної допомоги. На основі інтерпретації результатів діагностики здобувач-практикант розробляє програму психологічної допомоги (наприклад, для підвищення працездатності), яка має бути теоретично обґрунтована з посиланням на науково верифіковані підходи, та може включати:

- психокорекційну роботу;
- психологічне консультування;
- організацію та проведення тренінгових занять;
- просвітницькі заходи.

4. Індивідуальні та групові дослідження

Індивідуальні дослідження передбачають проведення обстеження, обробку отриманих результатів, аналіз та інтерпретацію даних за кожною методикою, складання загальної психологічної характеристики досліджуваного та розробку рекомендацій. **Групові дослідження** включають проведення діагностики, обробку отриманих результатів, їх аналіз і формулювання висновків.

5. Психокорекційна робота

Програма психологічної допомоги може передбачати:

- психокорекційні заняття;
- психологічне консультування (із зазначенням часу, учасників та коротким описом проблеми й алгоритму допомоги);
- психологічну просвіту (із визначенням теми виступу та бібліографії використаних джерел);
- тренінгові заняття (ділові ігри, мозковий штурм, групові дискусії) із визначенням мети, завдань, методів роботи та критеріїв ефективності.

Здобувач-практикант може розробляти та проводити групові або індивідуальні психокорекційні заняття.

Психокорекційна робота планується та узгоджується з керівником практики від кафедри та бази практики, а її проведення допускається лише у присутності або за безпосередньої участі практичного психолога. Оптимальна чисельність психокорекційної групи становить від 3 до 15 осіб.

6. Профорієнтаційна робота

У межах просвітницького напрямку здобувач-практикант організовує профорієнтаційні заходи у формі групових бесід; інформаційних зустрічей; психологічних тренінгів. Профорієнтаційні заняття (у разі проходження практики в освітніх закладах) проводяться у старших класах у формі просвітницьких бесід або тренінгів з елементами психодіагностики.

2.4. Перелік можливих актуальних тем / проблем для дослідження

Залежно від теми, мети та об'єкта дослідження в кваліфікаційній роботі здобувач-практикант може обирати теми/проблеми, серед яких:

- психологічні наслідки педагогічної занедбаності;
- психолого-педагогічні труднощі взаємодії з дітьми з особливими потребами;
- психолого-педагогічні умови розвитку дітей з особливими потребами;
- участь у здійсненні професійного відбору працівників;
- наявність внутрішньогрупових та міжособистісних конфліктів;
- зниження показників працездатності працівників (успішності навчання школярів);
- збільшення кількості виробничих/навчальних конфліктів;
- велика кількість виробничих помилок у діяльності;
- втрата інтересу до професійної чи навчальної діяльності (зміна ціннісних орієнтацій, мотивації);
- висока плинність кадрів;
- стресові стани та посттравматичний стресовий розлад (ПТСР);

- психологічні наслідки війни для дітей, підлітків і дорослих;
- особливості переживання втрати, горя та травматичного досвіду;
- адаптація та психологічна стійкість внутрішньо переміщених осіб (ВПО);
- рівень професійного вигорання та емоційного виснаження у фахівців, які працюють у кризових умовах (медики, військові, волонтери, педагоги);
- прояви тривожних і депресивних станів унаслідок воєнної небезпеки;
- особливості психологічної підтримки дітей і підлітків, які пережили травмуючі події;
- ефективність психологічних інтервенцій для осіб з ПТСР;
- профілактика та подолання соціальної ізоляції, страхів, панічних настроїв у різних категоріях населення;
- впливу воєнної травми на мотиваційну сферу та життєві цінності людини;
- психологічна реабілітація та розвиток стресостійкості у воєнний і післявоєнний період.

2.5. Перелік рекомендованих методик психодіагностичної роботи

В окремих випадках здобувачі-практиканти можуть самостійно розробляти анкети, спрямовані на вивчення зовнішніх і внутрішніх мотиваційних чинників праці для певного виду діяльності. Анкета закритого типу може охоплювати різні аспекти трудової діяльності: престиж професії, зміст роботи, кар'єрні перспективи, соціальну та особистісну значущість, умови праці, особливості колективу тощо. При виборі діагностичного інструментарію здобувач зобов'язаний використовувати валідні та надійні методики. У разі використання інструментарію, не адаптованого та не стандартизованого в Україні, необхідно чітко зазначити джерело, надійність та валідність (психометричні характеристики) обраного методу у звіті.

Напрямок діагностики	Методи та методики
Діагностика когнітивних здібностей і мислення	Методика «Прогресивні матриці Равена» Тест інтелекту Кеттелла Методика «Креативність» за П. Торренсом; адаптація М.В. Лемак, В.Ю. Петрище (2022) Методика дослідження аналітичності мислення «Числові ряди» – за Е. Крепеліном
Діагностика уваги та пам'яті	Методика «Коректурна проба (Тест Бурдона)» Тест Торндайка на концентрацію уваги Методика «Піктограми»
Діагностика емоційних станів і стресостійкості	Шкала тривожності Спілберґера–Ханіна (STAI) Тест тривожності Тейлора Тест шкільної тривожності Філіпса Шкала депресії Зунґе Шкала оцінки впливу травматичної події (IES-R) Шкала резильєнтності CD-RISC-10
Діагностика психоемоційного вигорання та саморегуляції	Опитувальник «Індекс психоемоційного виснаження» Індекс психічного здоров'я (GHQ-12) Методика дослідження вольової саморегуляції – А. Зверьков, С. Ейдман
Діагностика особистісних рис і темпераменту	Опитувальник Айзенка (EPI/EPQ) Опитувальник типів особистості за К. Юнґом (МВТІ-формат) Короткий п'ятифакторний опитувальник особистості (TIPI-UKR) –
Діагностика соціальної адаптації та міжособистісних взаємин	Методика діагностики міжособистісних відносин Т. Лірі Методика соціально-психологічної адаптації К. Роджерса і Р. Даймонда Методика К. Томаса (схильність до конфліктної поведінки) Соціометрія Дж. Морено Методика оцінки психологічної атмосфери в колективі А. Фідлера Методика Томаса-Кілманна (стилі поведінки в конфлікті, ТКІ)
Діагностика мотиваційної сфери та професійної орієнтації	Опитувальник внутрішньої мотивації Р. Реана (адаптація В. Климчука, О. Музики) Тест професійної орієнтації за Дж. Голландом (RIASEC) Психометричний тест С. Деллінґера Методика діагностики мотивації до уникнення невдач Т. Елерса Методика «Мотивація професійної діяльності» – К. Замфір у модифікації А. Реана
Діагностика дитячо-батьківських стосунків	Методика вивчення батьківських установок Е. Шефера і Р. Белла «Аналіз сімейних взаємовідносин» Е. Ейдемільера і В. Юстіцкаса
Діагностика психічного розвитку дітей дошкільного	Методики вивчення сенсорно-перцептивного розвитку, пам'яті, мислення, самосвідомості та емоційної сфери

та молодшого шкільного віку	
Проективні та допоміжні методики	Методика «Дім – Дерево – Людина» (House–Tree–Person, Н-Т-Р) – Дж. Бак Методика «Кінетичний малюнок сім'ї» – Р. Бернс, С. Кауфман

3. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ ЗАВДАНЬ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Вимоги до діагностичної роботи

Вид роботи	Вимоги
Діагностична робота	Здобувач повинен досконало знати процедуру проведення дослідження та інструкцію, скласти протокол, фіксувати емпіричні показники, зіставляти результати діагностики з даними спостереження. Протоколи індивідуальних досліджень мають містити відомості про: встановлення контакту з досліджуваним, ступінь його інтересу, спосіб виконання завдань, темп роботи, рівень працездатності тощо.
Психокорекційна робота	Передбачає відвідування та аналіз психокорекційних занять. У звіті здобувач вказує тему та програму заняття відповідно до мети дослідження. Примітка: Психокорекційні заняття реалізуються на основі спеціально розробленої програми. У звіті необхідно детально описати одну з таких зустрічей.
Профорієнтаційне заняття (для здобувачів, що проходять практику в освітніх закладах)	Реалізується із застосуванням інформаційних, діагностичних та корекційно-розвивальних методів з метою допомоги старшокласникам у формуванні уявлень про світ професій, власні нахили та здібності, розвиток здатності до рефлексії.
Консультативна робота	Включає проведення не менше ніж одна консультація з описом проблеми клієнта, алгоритму взаємодії та надання психологічної допомоги.
Тренінгова робота	Передбачає розробку програми соціально-психологічного тренінгу та проведення не менше одного тренінгового заняття.

3.2. Алгоритм підготовки профорієнтаційного заняття

Для підготовки такого заняття здобувач-практикант повинен:

1. Сформулювати його мету.
2. Визначити назву заняття, яка відповідає змісту та викликає інтерес.
3. Продумати конкретні завдання: які відомості повідомити, які питання обговорити, які психологічні особливості дослідити, які навички розвинути чи актуалізувати.
4. Забезпечити учасників інформаційно-агітаційними матеріалами кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін.
5. Визначити структуру заняття (вступ, основна та заключна частини) і добір вправ.
6. Надати опис використаних вправ із зазначенням їх мети, методики проведення та очікуваних результатів.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Бази практики

Базами практики можуть бути клінічні, освітні, соціальні, реабілітаційні, консультативні або дослідні установи будь-якої форми власності, діяльність яких передбачає надання психологічних послуг, психологічну підтримку чи психокорекційну допомогу різним категоріям населення. До них можуть належати: центри практичної психології та соціальної роботи; реабілітаційні центри; притулки та центри соціальної підтримки; центри зайнятості населення; центри соціальних служб для молоді; заклади освіти; громадські, благодійні та неурядові організації; психологічні й консультативні центри, інші установи, діяльність яких пов'язана з наданням психологічної допомоги.

База практики повинна:

- мати у штаті посаду практичного психолога, соціального педагога або іншого фахівця відповідного профілю;
- надати офіційний дозвіл (відношення) на проходження практики та документи, що підтверджують умови її здійснення;
- забезпечити належне матеріально-технічне оснащення й створити умови для виконання всіх завдань, передбачених програмою практики;

- гарантувати етично безпечне середовище, дотримання конфіденційності, недопущення дискримінації та забезпечення психологічної безпеки учасників;
- забезпечити фаховий супровід здобувача під час практики з боку спеціаліста відповідного профілю.

Під час вибору бази практики перевага надається установам, які забезпечують роботу з різними категоріями клієнтів (діти, молодь, ветерани, ВПО, особи з інвалідністю, люди, що пережили травматичні події).

4.2. Організація та керівництво практикою

Загальне керівництво організацією, проведенням та контролем практики здійснює керівництво університету, навчально-науковий інститут «Європейська школа бізнесу» та кафедра психології та соціально-гуманітарних дисциплін.

Кафедра психології та соціально-гуманітарних дисциплін:

- організовує практичну підготовку здобувачів, узгоджує бази практики, координує розподіл здобувачів між керівниками;
- готує матеріали для видання наказу про направлення здобувачів на практику та подає їх директору інституту;
- проводить настановні й підсумкові конференції, забезпечує методичний супровід, консультаційну підтримку та моніторинг якості проходження практик;
- забезпечує збір і систематизацію звітних матеріалів, що підтверджують проходження практики;
- здійснює контроль за діяльністю керівників практик та готує підсумковий звіт за результатами проведення практик для подання директору інституту та керівнику департаменту організації освітнього процесу.

Керівник практики від університету:

- перевіряє готовність баз практики до прийому здобувачів;
- проводить настановну конференцію та інструктаж з організації, змісту і безпеки проходження практики;
- консультує здобувачів щодо виконання завдань програми, оформлення звітної документації, дотримання етичних норм;
- координує роботу з керівниками від баз практики, здійснює проміжний контроль і оцінює результати виконання програми;
- аналізує звітні матеріали здобувачів, формує підсумкову оцінку та готує зведений звіт кафедрі.

Керівник практики від бази практики:

- проводить вступний інструктаж із техніки безпеки та правил внутрішнього розпорядку;
- організовує ознайомлення здобувача з діяльністю установи, її структурою та специфікою психологічної роботи;
- забезпечує умови для виконання завдань програми практики, надає консультаційну підтримку;
- перевіряє звітність здобувача, оцінює результати виконання програми;
- готує письмовий відгук (характеристику), у якому відображає рівень сформованості професійних компетентностей і готовність здобувача до самостійної діяльності.

4.3. Обов'язки здобувачів-практикантів

Під час проходження переддипломної практики здобувачі зобов'язані:

- брати активну участь у настановчих, та підсумкових конференціях з питань організації, ходу й підбиття підсумків практики;
- дотримуватись правил внутрішнього розпорядку, вимог охорони праці, етики взаємин і конфіденційності на базі практики;
- виконувати розпорядження адміністрації бази практики та керівників від університету й установи;
- відвідувати консультації відповідно до затвердженого графіка, своєчасно узгоджувати проміжні результати з керівником практики;
- виконувати всі види робіт, передбачені програмою практики, з дотриманням вимог до наукової валідності, надійності та етичних стандартів психологічної діяльності;
- вести щоденник практики та здійснювати систематичну самооцінку рівня сформованості

професійних компетентностей;

- забезпечити достовірність, валідність і коректність отриманих емпіричних даних, дотримуючись принципів доказової психології;
- оформити підсумковий звіт, додати додаткові матеріали (анкети, таблиці, протоколи, графіки, психологічні висновки) і подати їх не пізніше трьох днів після завершення практики;
- дотримуватись Етичного кодексу психолога, принципів інформованої згоди, добровільності участі, недискримінації, конфіденційності та відповідальності за психологічне втручання;
- виявляти професійну рефлексію, аналізувати власні дії, визнавати межі компетентності, своєчасно звертатися за консультацією до керівника;
- підтримувати психологічно безпечну, партнерську атмосферу співпраці з колегами, викладачами, клієнтами, респондентами та учасниками дослідження;
- дбати про власний психоемоційний стан, використовувати методи саморегуляції, релаксації та профілактики професійного вигорання.

4.4. Етапи проходження практики

1. Орієнтаційний етап – ознайомлення з базою практики, нормативними документами, структурою та функціями психологічної служби; складання індивідуального плану роботи.
2. Діяльнісний етап – виконання психодіагностичних, консультативних, психокорекційних, розвивальних і просвітницьких завдань; аналіз та інтерпретація результатів.
3. Підсумковий етап – оформлення звітних матеріалів, самоаналіз, підготовка до захисту практики.

5. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ ТА ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ

Усі завдання практики повинні бути узгоджені та виконані під координацією керівника від бази практики.

5.1. Склад звітної документації

Здобувач-практикант зобов'язаний подати такі документи та матеріали:

1. Щоденник практики, що містить характеристику діяльності здобувача, підписаний керівником закладу та керівником від бази практики і засвідчений печаткою установи (за наявності).
 2. Програму діагностично-консультаційної практики з відмітками керівника про виконання завдань.
 3. Загальні відомості про базу практики, а саме:
 - повна назва закладу;
 - адреса;
 - контактний телефон;
 - прізвище, ім'я, по батькові керівника закладу;
 - прізвище, ім'я, по батькові-керівника від бази практики.
 4. Виконані професійно-орієнтовані завдання, зокрема:
 - результати індивідуальних досліджень із додаванням бланків відповідей, обробки результатів та їх інтерпретації;
 - загальна психологічна характеристика досліджуваного з рекомендаціями;
 - результати групових досліджень із бланками відповідей (у конвертах із підписами), обробкою та інтерпретацією даних, узагальненою таблицею результатів для кожної групи. Для обробки даних необхідно використовувати спеціалізоване програмне забезпечення, а у звіті надати відповідне підтвердження ключових етапів аналізу. Бланки відповідей, малюнки нумеруються і розміщуються у додатках.
- У звіті обов'язково зазначаються особливості взаємодії досліджуваних із психологом, ступінь їх зацікавленості у завданні, спосіб виконання, темп і рівень працездатності.
5. Програми групових та індивідуальних психокорекційних занять із зазначенням мети, завдань, методів, аналізом ефективності (обов'язкове використання критеріїв оцінки: наприклад, порівняльної діагностики «до-після», аналізу зворотного зв'язку) та описом спостережень за клієнтом (клієнтами).
 6. Опис консультативної роботи з одним клієнтом (із короткою характеристикою проблеми та алгоритмом психологічної допомоги).
 7. Соціально-психологічний тренінг з повним описом одного заняття.

8. Структуру та зміст профорієнтаційного заняття з фотозвітом про проведені профорієнтаційні заходи.
9. Самоаналіз проходження практики, виконаний за алгоритмом професійно-орієнтованого завдання.

5.2. Правила оформлення результатів дослідження

1. Матеріали індивідуальних та групових досліджень оформлюються на стандартних аркушах паперу формату А4 у формі письмового звіту. Бланки та протоколи досліджень додаються. Особливості оформлення титульних аркушів індивідуальних і групових досліджень наведені у додатку А.
2. Матеріали досліджень скріплюються степлером.
3. Бланки групових досліджень зберігаються у конвертах, на якому вказується назва методики та клас, група, відділ чи колектив.

6. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

6.1. Контроль за проходженням практики здійснюється з метою забезпечення належної організації, своєчасного виконання програми та досягнення здобувачами визначених результатів навчання і компетентностей.

6.2. Контроль за практикою здійснюють:

- директор навчально-наукового інституту або його заступник;
- завідувач випускової психології та соціально-гуманітарних дисциплін;
- гарант освітньої програми;
- керівники практик від кафедри та баз практики.

6.3. Контроль передбачає:

- перевірку організаційної дисципліни – відвідування бази практики, дотримання правил внутрішнього розпорядку, ведення щоденника практики;
- поточний моніторинг виконання завдань – спостереження за практичною діяльністю здобувача, перевірка відповідності дій вимогам етики психолога;
- оцінювання проміжних результатів – аналіз звітних матеріалів, протоколів досліджень, консультаційних висновків, анкет, аналітичних записок;
- контроль підсумкової звітності – перевірка індивідуального плану роботи, оформленого звіту та відгуку керівника з бази практики;
- зворотний зв'язок – індивідуальні консультації, участь у настановних та підсумкових конференціях, обговорення складних випадків.

6.4. Керівник від бази практики засвідчує виконання здобувачем завдань підписом у щоденнику, що підтверджує його участь у відповідних видах психологічної діяльності.

6.5. Практика зараховується за умови:

- повного виконання програми та індивідуального плану;
- подання звіту, щоденника та відгуку керівника;
- позитивної оцінки змісту та якості виконаної роботи.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІАГНОСТИЧНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

Оцінювання здійснюється за стобальною шкалою ECTS із подальшим переведенням у національну шкалу. При оцінюванні враховується: повнота виконання завдань програми; якість психодіагностичної, консультативної, аналітичної роботи; ступінь сформованості професійних умінь; дотримання етичних норм і стандартів психологічної допомоги; своєчасність та якість оформлення звітних матеріалів.

Бал (ECTS/100-бальна)	Національна оцінка	Характеристика виконаної роботи
90–100	Відмінно	Матеріали подані вчасно, у повному обсязі; звітна документація відповідає вимогам; наявні всі бланки досліджень; якісний кількісний та якісний аналіз; висновки аргументовані; проявлено високий рівень самостійності й етичної культури.
75–89	Добре	Матеріали подані вчасно; звіт оформлено коректно; незначні методологічні недоліки; логічний аналіз результатів; дотримано етичних норм.
60–74	Задовільно	Матеріали подані з порушенням термінів або неповні; часткові помилки в аналізі; відсутні окремі додатки; самостійність обмежена, але завдання виконано.
0–59	Незадовільно	Матеріали не подані або часткові; наявний плагіат чи копіювання; грубі методологічні або етичні порушення; аналіз поверховий; практика не зраховується.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

8.1.Базова:

1. Аршава І.Ф., Корнієнко В. В. Основи клінічної психології. Навчальний посібник. 2020. 145 с.
2. Ільїна Н. М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми : Університетська 2023. 163 с. <https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacanitems/26427/72590/Klinichna-psykholohiia.pdf>.
3. Клінічна психологія : навч. посіб. / А.М. Османова, Г.В Хорунженко. К. : Університет «Україна», 2023. 183 с. https://deps.snu.edu.ua/media/filer_public/7d/69/7d6934e8-b840-49f1-868f-472ca515fc20/osmanova_aklinichna_psikhologii_posibn.pdf.
4. Магдисюк Л.І. Основи психологічного консультування : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 360 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20907/1/opsykons.pdf>.
5. Психодіагностика в клінічній психології : навч. посіб. /Укл. Л. М. Співак, А. М. Османова. К.: Університет «Україна», 2023. 146 с.

8.2.Допоміжна:

6. American Psychological Association. Ethical Principles of Psychologists and Code of Conduct. Washington, DC : APA, 2017. URL: <https://www.apa.org/ethics/code>.
7. European Federation of Psychologists' Associations (EFPA). Meta-Code of Ethics. Brussels : EFPA, 2005 / 2023 (остання редакція). URL: <https://www.efpa.eu/sites/default/files/2023-04/meta-code-of-ethics.pdf>
8. Асоціація психологічного консультування та травматерапії (АПКТ). Етичний кодекс психологів-консультантів. Київ : АПКТ, 2021. URL: <https://www.psycounseling.org/ethics>.
9. Керівництва для психологів. Національна психологічна асоціація України. URL: <https://nra-ua.org/psychologists/guidelines/>
10. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О. Психодіагностика лідерських якостей військовослужбовців : метод. посіб. К. : ТОВ «7БЦ», 2023. 171 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/B9.pdf>
11. Національна психологічна асоціація. Етичний кодекс психолога. Затверджено 9 вересня 2021 р. Київ : Національна психологічна асоціація, 2021. 24 с. URL: <https://nra-ua.org/pub/files/66d3a42494d2acd8.pdf>.
12. Професійна підготовка психологів в Україні : стратегічні завдання : матеріали всеукраїнського круглого столу 23 квітня 2024 року: Зб. Матеріалів // За ред. В.Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2024. 114 с. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740900/1/2024_04_23_NAPS_Tes_new.pdf
13. Психологія: сучасні методики та інновації у досвіді діяльності практичного застосування : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф. з міжнар. участю / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; відпов. за вип. О. А. Дудник ; [голов. ред. Сафін О.Д. ; редкол: Дудник О.А., Козак О.Ю., Станішевська В.І.]. Умань, 2021. 159 с.

<https://fspu.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/15.04.2021-%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A.pdf>.

14. Рекомендації Етичної комісії НПА щодо поведінки психологів у цифровому середовищі. Київ : Національна психологічна асоціація, 2023. URL: <https://nra-ua.org/ethics/>.
15. Рекомендації та зауваження щодо висвітлення психологами, публічними особами та ЗМІ тем жорстокого поводження, злочинів проти сексуальної недоторканності особистості та інших злочинів у період війни / Національна психологічна асоціація. Київ : НПА, 2022. URL: <https://nra-ua.org/ethics/>
16. Українська асоціація позитивної психотерапії. Етичний кодекс Української асоціації позитивної психотерапії (УАПП). Київ : УАПП, 2017. 10 с. URL: <https://positum.com.ua/wp-content/uploads/2017/11/Етичний-кодексУАПП.pdf>.

8.3.Інформаційні ресурси:

17. Всеукраїнська психодіагностична асоціація. Офіційний веб-сайт. URL: <https://vpa.org.ua/>
18. Етичні документи Національної психологічної асоціації України. Київ : НПА, 2025. URL: <https://nra-ua.org/ethics/>
19. Українська асоціація позитивної психотерапії. Офіційний вебсайт. URL: <https://positum.com.ua>
20. American Psychological Association (APA). Офіційний вебсайт. URL: <https://www.apa.org/>
21. European Federation of Psychologists' Associations (EFPA). Офіційний вебсайт. Brussels : EFPA, 2025. URL: <https://efpa.eu/>.

Додаток А
ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТАЦІЇ

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ МАТЕРІАЛІВ
ІНДИВІДУАЛЬНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ**

Назва методики _____ Дата та
час проведення дослідження _____

Інформація про досліджуваного:

кодове ім'я _____ стаття

дата народження _____ вік _р. ___ міс. клас ___

Додаткова інформація

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ МАТЕРІАЛІВ
ГРУПОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ**

Назва методики _____ Дата та
час проведення дослідження _____

Клас, група чи колектив _____ Кількість учнів чи співробітників _____

Додаткова інформація

ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Кафедра психології та соціально-гуманітарних дисциплін

ЗВІТ

з діагностично-консультативної практики
(назва практики)

На _____
(повна назва бази практики)

Студента(ки) _____
(П.І.Б.)

група, спеціальність _____

(дата)

(підпис студента (ки))

Керівник практики
від підприємства _____
(П.І.Б., посада, підпис)

М.П.

Керівник практики
від кафедри _____
(П.І.Б., посада, підпис)

Звіт захищено з
оцінкою _____
(за національною та шкалою ЄКТС)

_____ 202__ р.
(дата захисту)

(П.І.Б. та підпис викладача)

Київ 202_____

ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Здобувача вищої освіти: _____

(прізвище, ім'я по батькові)

курс, група _____

(назва практики)

навчально-науковий інститут _____

кафедра _____

ступінь вищої освіти _____

спеціальність _____

(назва)

КИЇВ 202_____

РОЗПОРЯДЖЕННЯ НА ПРАКТИКУ

Здобувач

вищої освіти _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Направляється на _____

(вид практики)

(база практики)

Термін практики: з «____» _____ 202__ р. по «____» _____ 202__ р.

Керівник практики від університету

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від бази практики _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на базу практики «____» _____ 202__ р.

Печатка

бази практики

(підпис)

(посада, прізвище, ініціали відповідальної особи)

Вибув з бази практики «____» _____ 202__ р.

Печатка

бази практики

(підпис)

(посада, прізвище, ініціали відповідальної особи)

3. Відгук осіб які перевіряли проходження практики
(коротка інформація, підпис, дата)

4. Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці
(найменування підприємства, організації, установи)

Підпис керівника від бази

практики _____

Печатка «_____» _____ 202__ р.

5. Висновок керівника практики від університету про проходження практики

Оцінка за:

зміст –

оформлення –

захист –

загальна оцінка з практики _____

підпис керівника практики від університету _____

Дата складення заліку «___» _____ 202_ р.

5. Робочі записи під час практики:

№п/п	Дата	Короткий зміст виконаної роботи здобувачами вищої освіти за кожен день	Підпис керівника практики від бази практики /печатка/